

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 22.06.2026 nr 13-3/2222-1

Meie: 06.08.2026 nr 13-1/26-1206

Kooskõlastuse andmine (Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering)

Esitasite 22.06.2026 kirjaga nr 13-3/2222-1 Eesti Geoloogiateenistusele kooskõlastamiseks Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõud (edaspidi planeering). Tegemist on Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ülesandega. Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu kehtestamise tähtaeg on 2026. aasta IV kvartal.

Planeeringuala hõlmab maismaal Saare maakonnas Saaremaa valda ja Muhu valda, Lääne maakonnas Lääne-Nigula valda, Pärnu maakonnas Lääneranna valda ja Põhja-Pärnumaa valda, Rapla maakonnas Märjamaa valda, Kehtna valda ja Rapla valda ning Järva maakonnas Türi valda ja Paide linna. Merealal hõlmab planeeringuala Väikese väina ja osa Suurest väinast. Planeeringu koostamise eesmärgiks on planeerida Eesti-Läti neljanda elektriühenduse Eestis paiknev osa Paide linnast läbi Lihula linna Sõrve poolsaareni Saaremaal. Planeering on algatatud Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 39. Planeeritava ala suuruseks on ligikaudu 6314 km².

Seisuga 28.07.2026 kattub planeeritav ala osaliselt või täielikult 142 maardla ja nende plokkidega, 97 kaevandamisloaga mäeeraldisega, 1 kehtiva üldgeoloogilise uurimistöö uuringuruumiga ning 9 geoloogilise uuringuloa alaga. Antud alale on taotlus esitatud 18 kaevandamisloa ja 3 geoloogilise uuringuloa saamiseks.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 37 lõike 1 kohaselt esitatakse Riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks käesoleva seaduse § 31 lõikes 1 nimetatud asutustele ning teavitatakse § 31 lõikes 2 nimetatud isikuid ja asutusi võimalusest esitada riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande kohta arvamust.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-s sätestatud korras Kliimaministeeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus.

Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute

kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.

MaaPS § 14 lõike 2 alusel Kliimaministeerium või kliimaministri volitusel Kliimaministeeriumi valitsemisala riigiasutus, kelle ülesanne on geoloogiline kaardistamine ning geoloogilise teabe säilitamine ja kättesaadavuse tagamine, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitselise ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisseadme ja seonduva taristu ehitamisega.

Planeeritav ala hõlmab endas mitmeid maavaradega seotud kitsendusi, kuid planeeritaval trassikoridoril on vaid üksikud kattuvused järgmistel lõikudel:

1. 1 SAAREMAA LÄÄNERANNIK_Kotlandi_Paiküla_Uus_õhuliini_koridor_1 liini koridoris lõikab Jäinasoo turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 408) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. plokki, Kasesoo turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 419) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 1. plokki ja lubjakivi ning liiva leviala.

2. 2 SAAREMAA KESKOSA JA IDARANNIK_Paiküla_Mägi_Kurdla_Uus_õhuliini_koridor_1 liini koridoris lõikab Kuiste savimaardla (maavarade registri registrikaart nr 444) keraamilise savi aktiivse reservvaru 2. plokki, Valjala savimaardla (maavarade registri registrikaart nr 443) keraamilise savi aktiivse reservvaru 1. plokki, Reeküla savimaardla (maavarade registri registrikaart nr 446) aktiivse reservvaru 1. plokki, Oorema kruusamaardlaga (maavarade registri registrikaart nr 132) piirneva ehitusliiva prognoosvaru plokke 9 ja 11 ja ehituskruusa prognoosvaru 8. plokki.

3. 6 RUMBA_JÄRVAKANDI_Rumba_Järvakandi_Olemasoleva_koridori_laiendus lõikab Tõnumaa turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 245) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 4. plokki.

4. 7 JÄRVAKANDI_PAIDE_Järvakandi_Paide_Uus_õhuliini_koridor_1 liini koridoris lõikab Saare liiva leviala.

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse trassikoridori alternatiivide võrdlemise üheks kriteeriumiks on võetud maardlad.

KSH näeb leevendusmeetmena ette, enne õhuliini rajamist ehitusmaavara maardlaga või kaevandamiseks lubatud turbamaardlaga kattuvale alale tuleks maavara ressursikasutuse otstarbekuse kohaselt ära kaevandada.

EGT leiab, et Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja KSH aruande eelnõu lahendus võib halvendada maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda Jäinasoo turbamaardla, Kasesoo turbamaardla, Tõnumaa turbamaardla, Kuiste savimaardla, Valjala savimaardla, Reeküla savimaardla aladel.

EGT on seisukohal, et planeeringu lahendusega määratud mõju leevendavad tingimused on asjakohased ning nende rakendamisel on võimalik mõju leevendada. Tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

Eesti Geoloogiateenistus nõustub Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu lahendusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

Maavarade registri osakonna juhataja

Janno Kuusik

Maavarade registri osakonna spetsialist

5866 8676 Janno.Kuusik@egt.ee